

Akvilegio. Veg. el ranunkolacoj (*aquilegia*).

***AL.** 1° Prepozicio montranta : **1** Fizi-kan proksimigon en ia direkto : *kuri ~ iu ; eliri renkonte ~ iuZ ; iri ~ la urbo , ~ la lernejo , ~ la onkloZ* (ĉe la onklon) ; *venos ~ vi mizeroZ ; mi apogos min ~ viZ , ~ la muro ; via koro sin tiru ne ~ pekulojZ ; riveretoj fluas ~ riverojZ ; la suno kliniĝis ~ la okcidento*. **2** Direkton aŭ celon de ia movo, ago, sento, penso, volo : *frapi ~ la pordo ; feli, prezenti ion ~ iu ; elendi la manonZ , direkti sian voĉonZ , levi la okulojn ~ iuZ ; sin turni ~ iuZ ; rigardi ~ la strato ; tiu pordo kondukas ~ la parko ; enirejo ~ ĝardeno ; jen la vojo ~ Parizo ; (f) la kongreso estas en bona vojo ~ efektiviĝo ; sopiri ~ sia hejmo ; deziri bonon ~ iu ; fidi ~ iu ; minaci, flati, kontraŭstari, pardoni ~ iu ; diri, skribi, ordoni, respondi, pagi ~ iu ; amo, abomeno, inklino ~ iu ; montri entuziasmon ~ esperanto ; intencoj ~ bono k malbonoZ ; favora ~ io.* **Rim. 1.** « **Al** ordinare montras nur la celadon al iu loko, dum la akuz. povas enhavi en si ankaŭ la ideon de atingo de la celo. En tre multaj okazoj al povas tre bone esti uzata por esprimi direkton, tamen ne en ĉiuj okazoj oni povas tion fari. En la plimulto da okazoj la diferenco inter **al** k **akuz.** estas malgranda. » (Z) **Rim. 2.** **Al** montras kelkfoje la rezulton de movo : *disrompi vazon ~ pecoj* (en pecojn. Kp ĝis). **Rim. 3.** Post kelkaj verboj **al** havas senceon simple egalan al tiu de **akuz.** : *danki, helpi, aludi, kompati, obei, aŭskulti iun aŭ ~ iu.* **Rim. 4.** Post kelkaj verboj oni trovas, eĉ ĉe **Z**, uzon de **al** tute kontraŭan al la vera senco : *ursino ~ kiu estas rabitaj ĝiaj infanojZ ; ŝteli, forpreni ion ~ iuZ ; demandi, peti ion ~ iu.* Kp **DE.** Tia uzo, influata de nacismoj, estas evitinda. **3.** Atribuon, destinton, apartenecon : *doni, proponi, komisti, sendi ion ~ iu ; prezentu ~ vi mian embarason ; apliki teorion ~ la praktiko ; konveni ~ iuZ ; kulimigi iun ~ io ; evitigi ion ~ iu ; trinkiĝu ~ ti akvonZ ; kondamni iun ~ mortoZ ; sankta ~ la EternuloZ ; preta ~ ĉio ; bati al si tuberonZ ; akiri ~ si gloronZ ; preni ~ si la liberecon, la rajton fari ion ; li faris ~ si vestonZ ; mi plantis ~ mi ĝardenojnZ ; mi kolektis ~ mi arĝentonZ ;*

pretigi ~ si manĝaĵon, tranĉi ~ si la piedon ; mulo, ~ kiu oni devas kateni la buŝonZ ; la brutojn ili rabis ~ siZ ; ~ mi apartenas fortoZ ; ĉio bona estas ~ via disponoZ ; knabo lasita ~ si memZ ; vi prenos ŝin ~ viZ. **4.** Koncernatecon, interesecon : *rilati, servi, malutili, plaĉi, cedi ~ iuZ ; ŝi malfermas sian manon ~ la malriĉuloZ ; tio ŝajnas ~ mi bona ; la malamo, kiun li eksentis ~ ŝiZ ; mi konas mian devon ~ mia patro ; ni estis sklavoj ~ ŝaranoZ ; la luno estis kaŝata ~ ni de densaj nuboj ; bone estas ~ tiu, kiu observas la leĝonZ ; ~ malriĉulo ovo kiel ~ riĉulo bovoZ ; estus dezirinde, ke ni estu amikoj ~ ĉiuj nacioj ; ŝi estas malbona ~ ĉiuj ; ne estu tro severa ~ li ; fremda, supera ~ iu ; troa petolo estas danĝera ~ koloZ ; venis fino ~ mia latinoZ ; ne estas piedranto kolego ~ rajdantoZ.* Kp **POR, PRI, KUN, KONTRAŬ.** **5** Adicion, kompletigon : *alligu ilin ~ via koloZ ; aldoni du ~ kvar ; aldoniĝos ~ vi jaroj da vivoZ.* Kp **PLUS.** **6** Gramatikan rilaton inter subst. el verba deveno aŭ kun verba signifo k ties objekta komplemento : *estimo ~ ies virtoj ; la bombardado ~ la haveno devigis la Turkojn cedi ; antaŭparolo ~ la verko ; la akcepto ~ la kongresanoj ; post longa observado ~ ŝi ; flegado ~ iu ; provo ~ koloniigado ; tiu letero estas tre grava por la trovo ~ la kulpulo ; temas pri la mortigo ~ la edzino de la maristo (~ la maristedzino. Ne konfuzu kun : la mortigo ~ la edzino fare de la maristo) ; sistema agitado ~ la publika opinio ; kontentigo ~ spiritalaj bezonoj ; subteno ~ iu ; la maldungado ~ laboristoj ĉesis ; la defendo ~ patrujo ; malpermeso de la registaro ~ la pola lingvo ; kiel gravan taskon ili konsideras la klerigadon ~ la membraro.* **Rim.** Tiu pli k pli generaliganta uzo de **al** por anstataŭi post subst. la akuzativon, kiu estus normala post la responda verbo, estas tre utila por eviti la dubasencecon de la prep. **de.** Kp **AKUZATIVO, JE 3, DE 8.** **7** Post adj. aŭ adv. pli malpli precizan rilaton pri metafora proksimeco aŭ malproksimeco : *konforma, egala, malegala, simila, parenca, najbara ~ ; konforme ~ ; spite ~ ; dank' ~.*

II° Vortero kun la sencoj **1, 2, 6** de la prep. : *~aĵo* (aldonaĵo, dependaĵo,